

Handläggare
Charlotta Rahm
Telefon: 08-508 29 274**Till**
Kommunstyrelsens
ekonomiutskott den 22 november
2017

Finansiell månadsrapport för oktober 2017

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens ekonomiutskott beslutar följande.

Finansiell månadsrapport för oktober 2017 godkänns.

Staffan Moberg
Ekonomidirektör
Sofie Nilvall
Finanschef

Sammanfattning

Den finansiella månadsrapporten beskriver kommunkoncernen Stockholms stads finansiella ställning. Rapporten följer upp ramar och finansiella risklimiter fastslagna i finanspolicyen.

Kommunkoncernens externa upplåning för oktober uppgår till totalt nominellt belopp 38 757 mnkr, vilket är en ökning om 727 mnkr sedan september.

Utlåning från Stockholms stad till bolagen uppgår till netto 53 193 mnkr, vilket är en ökning om 516 mnkr sedan september.

Riskkontroll konstaterar att det inte föreligger några avvikelser från fastställda totala finansiella ramar och risklimiter per den 31 oktober 2017. Se nedan tabell.

Sammanställning över finansiella nyckeltal samt ramar och limiter:

	2017-10-31	2017-09-30	Limit	
Kommunkoncernen				
Extern upplåning (mnkr)*	38 757	38 030	max	60 000
Extern nettoupplåning (mnkr)	38 738	38 011		
Duration (år)**	2,15	2,11		3,0±1,5
Ränteförfall inom 1 år	36,1%	38,9%	max	65%
Kapitalförfall inom 1 år	15,7%	18,0%	max	65%
Betalningsberedskap (mnkr)	8 352	7 879	min	5 000
Ej säkrade valutaflöden (mnkr)	0	0	max/flöde	1 mnkr
Samlat kreditvärde enligt finanspolicy	15	17	max	2 000
Kreditexponering enligt finanspolicyen (mnkr)	25	28		
Kreditexponering enligt särskilda beslut (mnkr)***	19	19		
Stockholms stad				
Finansiella nettotillgångar (mnkr)	14 455	14 666		
Intern upplåning (mnkr)	9 543	9 650		
Intern utlåning (mnkr)****	69 686	69 274	max	79 021
varav bolagen	62 736	62 327		
varav Fastighetsnämnden	6 902	6 899		
varav borgen för bolagen	48	48		
Externa Garantier och borgensförbindelser övriga (mnkr)	381	381		

* Extern upplåning är till nominellt belopp justerad till säkrad valutakurs.

** Duration beräknas för extern upplåning, se under rubrik Ränterisk.

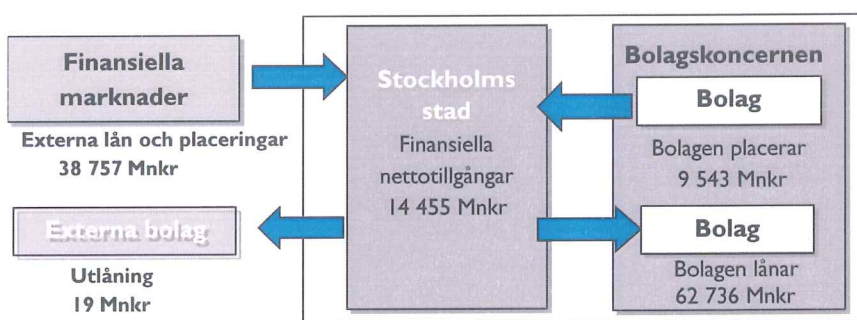
*** Kommunkoncernens särskilda beslut består av mindre utlåningar om 19 mnkr.

**** Maximal ram enligt kommunfullmäktige uppgår till 100 000 mnkr, inom vilken EKV beslutar enskilda limiter.

Kommunkoncernen

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad (finanspolicyn) fastställdes den 28 november 2016 (Dnr 189-1422/2016) av kommunfullmäktige. Bilaga A till Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad (bilaga A) uppdaterades den 23 augusti 2017 (Dnr 189-34/2017) av kommunstyrelsens ekonomiutskott (EKU).

Kommunkoncernens finansiella flöden kan beskrivas enligt nedan figur.

Kreditbetyg för Stockholms stad

Det internationella kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's (S&P) bekräftade den 19 maj 2017 att Stockholms stad har kreditbetyg (rating) AAA/Stable respektive A-1+. Detta innebär att Stockholms stad har fortsatt högsta möjliga långsiktiga och kortsiktiga rating från S&P, vilket ger fördelaktiga räntevillkor för skuldhantering. Riskkontroll noterar att S&Ps stabila rating utsikt speglar förväntningar om *"fortsatt starka resultatnivåer"* samt att de höga investeringsnivåerna *"kommer att kräva en måttlig grad av lånefinansiering"*. Den fullständiga rapporten från S&P finns att läsa på Stockholms Stads hemsida:

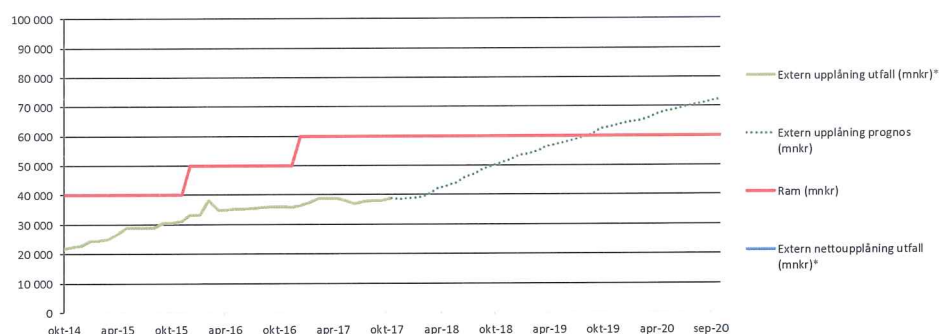
<http://www.stockholm.se/OmStockholm/Budget/Finansiering/Kreditbetyg>

Extern upplåning

Ramen för kommunkoncernens externa upplåning är 60 000 mnkr eller motsvarande i utländsk valuta. Enligt gällande finanspolicy och bilaga A sker skuldförvaltningen i en sammanslagen portfölj. Extern upplåning för oktober uppgår till totalt 38 757 mnkr, vilket är en ökning om 727 mnkr sedan september. Under månaden upptogs ett lån från Nordiska Investeringsbanken (NIB) om 1 500 mnkr, vilket medför att NIBs ram är fullt nyttjad. Ett depolån om 300 mnkr har återbetalats samt nyttjad checkräkningskredit har minskat om 473 mnkr.

Prognosen över kommunkoncernens upplåning baseras på beslutade samt kända flöden. I enlighet med budget och däri beslutade investeringar inom staden och bolagskoncernen ökar lånebehovet framöver enligt nedan graf. Extern upplåning estimeras att uppnå ramen i augusti 2019 enligt nuvarande prognos.

Utfall och prognos över kommunkoncernens externa upplåning (mnkr):

*Extern nettoupplåning och extern upplåning är på ungefär samma nivåer sedan september 2014 då Fortum löste lån till staden.

I prognosen över kommunkoncernens alla in- och utflöden ökar bolagen och nämnderna sina investeringsbehov. Investeringarna består främst av byggnation av fler bostäder och skolor samt infrastruktur i syfte att förbättra framkomligheten i trafiken och staden.

Upplåningen görs i huvudsak genom Stockholms stads marknadsprogram för certifikat och obligationer (KC, ECP, MTN och EMTN). Rambeloppet samt utnyttjat belopp för respektive marknadsprogram redovisas i nedanstående tabell.

(mnkr)	2017-10-31	2017-09-30				
Tillgångar						
Depo/check	0	0				
Övrigt*	19	19				
Totalt	19	19				
Skulder						
Depo/check	648	1 421				
KC	0	0				
ECP	0	0				
MTN	0	0				
EMTN	28 859	28 859				
EIB	4 749	4 749				
NIB	4 500	3 000				
Övrigt	0	0				
Totalt	38 757	38 030				
Nettouplåning	38 738	38 011				

*) Enligt särskilt beslut i kommunfullmäktige.

Marknadsprogram	Valuta	Utnyttjad ram	
		nominellt	Ram
Kommuncertifikat	mnSEK	0	12 000
Euro-Commercial Paper	mnUSD	0	1 500
Medium Term Note	mnSEK	0	10 000
Euro Medium Term Note	mnEUR	3 122	8 000
Övriga låneprogram			
Europeiska Investeringsbanken	mnSEK	Utnyttjad ram	
		nominellt	Ram
Nordiska Investeringsbanken	mnSEK	4 749	5 700
		4 500	4 500

Utöver finansiering via marknadsprogrammen görs upplåning från Europeiska Investeringsbanken (EIB) samt Nordiska Investeringsbanken (NIB).

Vid månadsskiftet hade staden inga externa placeringar förutom enligt särskilda beslut i kommunfullmäktige.

Valuta- och räntederivat får användas för att hantera risker i den finansiella verksamheten. Derivat för valuta- och räntesäkring är kopplade till marknadsprogrammen. Per månadsskiftet uppgår derivaten till ett sammanlagt nominellt belopp brutto om oförändrat 12 559 mnkr.

Finansiellt resultat

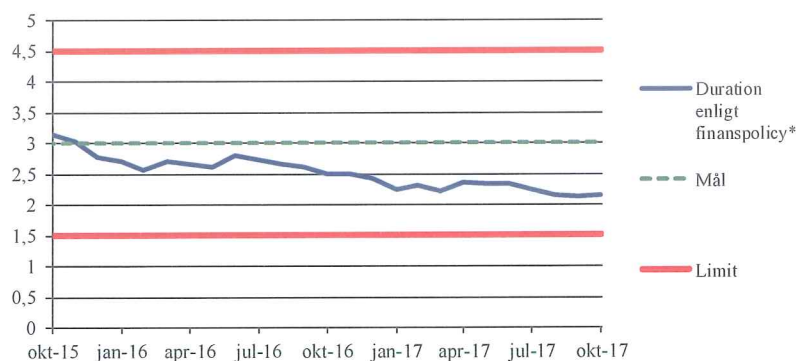
Det finansiella resultatet exklusive utdelning uppgick för kommunkoncernen i oktober till ca -40,7 mnkr. Prognosen för helåret 2017 visar på ett finansiellt resultat exklusive utdelning om -496,0 mnkr för kommunkoncernen.

Ränterisk

Duration är ett förfinat mått på genomsnittlig räntebindningstid. Durationen uppgick till 2,15 år per den 31 oktober (efter beaktande av räntesäkringar). I enlighet med bilaga A är limit för ränterisk, i form av en målduration för kommunkoncernens externa skuldportfölj 3,0 år med ett avvikelseintervall kring måldurationen på +/- 1,5 år.

Den externa totala skuldportföljen, inklusive placeringar, ska ha en ränteförfallstruktur där maximalt 65 procent får förfalla inom 1 år. Per den 31 oktober förföll 36,1 procent av räntorna inom 1 år.

Externa totala skuldportföljens duration (år):

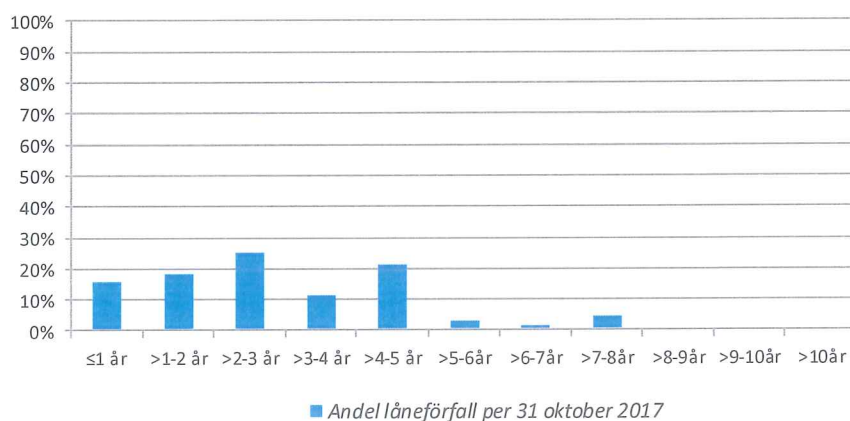
** Avseende durationsmått beräknas duration för total extern skuldportfölj i enlighet med Finanspolicy.*

Finansieringsrisk

Kommunkoncernens externa skuldportfölj, ska i möjligaste mån utifrån marknadsförutsättningar vara strukturerad på ett sådant sätt att kapitalförfallen sprids över tiden. Utöver detta innebär Finanspolicyn med Bilaga A att andelen kapitalförfall inom ett år ställs i relation till den totala skuldportföljen. Skuldportföljen ska ha en kapitalförfallostruktur där maximalt 65 procent får förfalla inom ett år. Per den 31 oktober förföll 15,7 procent av kapitalet inom ett år.

Enligt bilaga A till Finanspolicyn ska en löptid om maximalt 10 år gälla vid upplåning i den externa skuldportföljen. Förfalloprofil för extern skuldportfölj framgår i nedan diagram.

Extern upplåning förfalloprofil (år)

Likviditetsrisk

För att säkerställa upplåning, när annan finansiering inte är möjlig, ska kommunkoncernen alltid ha tillgång till en betalningsberedskap på minst 5 000 mnkr enligt bilaga A. Denna betalningsberedskap ska enligt finanspolicyn vara i form av tillgängliga likvida medel. Kommunkoncernen har en checkräkningskredit om 4 000 mnkr samt en kreditfacilitet om 5 000 mnkr. Total betalningsberedskap uppgår per den 31 oktober till 8 352 mnkr.

Betalningsberedskap (mnkr):

2017-10-31	Ram	Saldo	Tillgängligt
Syndikerat kreditlöfte	5 000	0	5 000
Checkräkningskredit	4 000	-648	3 352
Kontoplacering	-	0	0
Totalt	9 000	-648	8 352

Valutarisk

Lån och placeringar ska enligt finanspolicyn valutasäkras till 100 procent. Samtliga lån och placeringar inom kommunkoncernen är valutasäkrade. Enligt finanspolicyn bör kontrakterade flöden i utländsk valuta för staden, Stockholms Stadshus AB samt för respektive dotterbolag och underkoncern inom kommunkoncernen som uppgår till ett större belopp än motsvarande 1 mnkr valutakurssäkras. Under månaden har inga osäkrade flöden rapporterats.

Kreditrisk

Kreditrisken definieras som summan av exponeringar i placeringar och derivat. Exponeringen i placeringar definieras som placeringarnas nominella belopp inklusive upplupen ränta. Exponeringen i derivat definieras som derivatkontraktens sammanlagda marknadsvärde. Kreditrisken delas upp i två delar. Dels totalt för hela portföljen där den totala exponeringen anges som ett samlat kreditvärde och dels per motpart eller instrument vilket anges i kronor.

I kreditvärdet tas hänsyn till motpartens eller instrumentets kreditvärdighet samt återstående löptid på kontraktet eller placeringen. Enligt bilaga A uppgår limiten för maximalt tillåtet kreditvärde till 2 000. De av kommunfullmäktige särskilt beslutade placeringar ingår inte i beräkningen av kreditvärdet.

Måttet på den totala kreditexponeringen kompletteras med en begränsning per motpart eller instrument för att diversifiera risken. Maximal kreditexponering per motpart eller instrument anges i kronor. Motparten eller instrumentet ska inneha en kreditbedömning, rating, av Standard & Poor's eller Moody's. Det lägre betyget ska väljas om de två ratinginstituten har olika betygsnivåer. Den lägsta tillåtna rating vid kreditexponering är BBB+.

Kreditvärde enligt finanspolicy:

Rating S&P / Moody's	Kreditvärde	Limit
AAA / Aaa	0	
AA+ / Aa1	0	
AA / Aa2	0	
AA- / Aa3	0	
A+ / A1	0	
A / A2	15	
A- / A3	0	
BBB+ / Baa1	0	
Totalt kreditvärde	15	2000

Kreditexponeringen är fördelad på placeringar genomförda i enlighet med finanspolicyn samt därutöver genomförda efter särskilda beslut.

Kreditexponering enligt finanspolicy:

Rating S&P / Moody's	Belopp (mkr)	Maxbelopp per motpart	Rating S&P / Moody's	Belopp (mkr)	Maxbelopp per motpart
<u>Placering längre än 6 mån</u>			<u>Placering kortare än 6 mån</u>		
Svenska staten	0	Obegränsat	Svenska staten	0	Obegränsat
AAA / Aaa	0	4 000	A-1 / P-1	0	4 000
AA- / Aa3	0	2 500			
A- / A3	25	1 000			
BBB+ / Baa1	0	500	A-2 / P-2	0	2 500
Totalt	25			0	

Rating S&P / Moody's	Belopp (mkr)
Svenska staten	0
AAA / Aaa	0
AA- / Aa3	0
A- / A3	0
BBB+ / Baa1	
Övriga	19
Totalt	19

Total kreditexponering	44
-------------------------------	-----------

Operativa risker

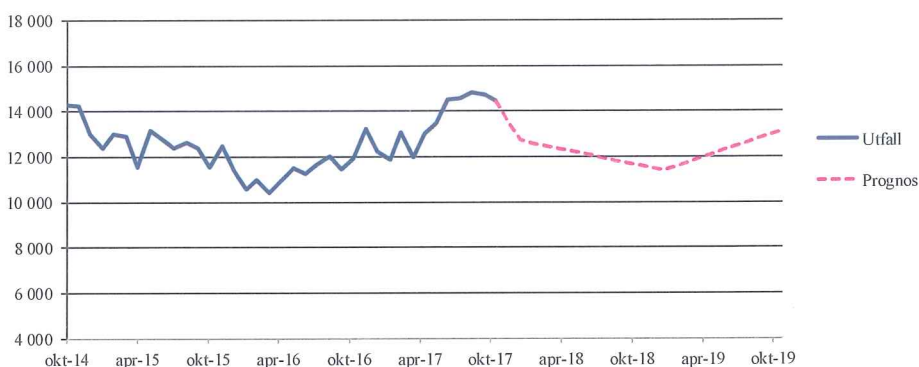
Enligt finanspolicyn ska förluster överstigande 100 000 kronor rapporteras till kommunstyrelsen. För den aktuella rapportmånaden finns inga förluster att rapportera.

Stockholms stad

Finansiella nettotillgångar

Stockholms stads finansiella nettotillgångar uppgick till 14 455 mnkr per den 31 oktober, vilket är en minskning om 211 mnkr sedan september.

Finansiella nettotillgångar (mnkr):

Finansiellt resultat

Det finansiella resultatet exklusive utdelning uppgick för Stockholms stad till 16,0 mnkr under oktober. Prognosen för helåret 2017 visar på ett finansiellt resultat exklusive utdelning för Stockholms stad om 165,4 mnkr. Det budgeterade finansiella resultatet exklusive utdelning för helåret 2017 är 46,0 mnkr.

Ränterisk

Durationen på Stockholms stads totala externa skuldportfölj var per den 31 oktober 2,15 år. Stadens ränterisk motsvarar risken i kommunkoncernens externa skuldportfölj.

Garantier och borgensförbindelser

Alla borgen och garantier, med undantag för pensionsutfästelser enligt bilaga A, som tecknas av staden ska beslutas av kommunfullmäktige. En årlig uppdatering av pensionsutfästelser, såsom nyintjäning, livslängdsantaganden, ränta, etc., får höja beloppet för stadens borgen. Ökade borgensåtaganden för pensionsutfästelser anmäls till kommunstyrelsen.

I tabellen nedan redovisas stadens åtaganden som uppgår till totalt 428 mnkr, vilket är oförändrat sedan föregående månad.

Garantier och borgen (mnkr):

	2017-10-31	2017-09-30
Koncernbolag		
Borgen för bolagens pensionsåtaganden	48	48
Summa borgen för koncernbolag	48	48
Övriga privata och juridiska personer		
Stockholms Stadsmission	75	75
Stiftelsen Stockholms Studentbostäder	64	64
Syvab	170	170
Övriga	17	17
Summa borgen för lån	326	326
Kommunalt förlustansvar	1	1
Pensionsutfästelser för stiftelser m.m.	54	54
Summa övriga privata och juridiska personer	381	381
Summa garantier och borgen	428	428

Stockholms stads bolag och slutna redovisningsenheter

Finansiella limiter för utlåning och borgensåtagande

Stockholms stad har rätt att lämna lån och teckna borgen för stadens bolag samt lämna lån till stadens slutna redovisningsenheter intill ett belopp om totalt 100 000 mnkr. Varje bolag och slutna redovisningsenhets ram fastställs av kommunstyrelsens ekonomiutskott utifrån respektive bolag och slutna redovisningsenhets investeringsbudget och finansieringsplan. Enligt bilaga A uppgår den totala ramen för bolagen och slutna redovisningsenheter för närvarande till 79 021 mnkr.

Snitträntan för kommunkoncernens upplåning för oktober var 0,91 procent. Inlåningsräntan på bolagens placeringar var under månaden 0,71 procent och utlåningsräntan för stadens utlåning till bolagen var 1,16 procent.

Utlåning till och borgensåtagande för bolagen samt utlåning till slutna redovisningsenhet inom kommunkoncernen (mnkr):

	Utlåning 2017-10-31	Utlåning 2017-09-30	Borgen 2017-10-31	Limit *) 2017-10-31	Utnyttjat 2017-10-31
AB Familjebostäder	4 977	4 940	1	6 500	77%
AB Stockholmshem	11 128	11 026	0	11 600	96%
AB Stokab	360	454	3	1 000	36%
AB Svenska Bostäder	10 910	10 812	2	11 700	93%
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	6 246	6 231	3	7 200	87%
S:t Erik Livförsäkrings AB	0	0	1	2	65%
S:t Erik Markutveckling AB	2 537	2 558	2	3 400	75%
Skolfastigheter i Stockholm AB	13 083	12 775	3	14 300	92%
Stockholm Business Region AB	0	0	5	6	82%
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	0	0	1	2	66%
Stockholm Vatten och Avfall AB	9 444	9 388	7	11 000	86%
Stockholms Hamn AB	3 286	3 323	5	4 100	80%
Stockholms Stads Bostadsförmedling AB	0	0	3	3	92%
Stockholms Stads Parkerings AB	765	820	4	1 000	77%
Stockholms Stadsteater AB	0	0	0	0	0%
Stockholms Stadshus AB	0	0	7	8	91%
Totalt för bolagen	62 736	62 327	48	71 821	87%
Fastighetskontoret	6 902	6 899		7 200	96%
Kvarstående utrymme				20 979	
TOTALT	69 638	69 226	48	100 000	70%

*) Avser gällande ramar för utlåning och borgensåtagande för stadens bolag samt utlåning till slutna redovisningsenheter per innevarande månad.

Inlåning från bolagen inom kommunkoncernen (mnkr):

	Inlåning 2017-10-31	Inlåning 2017-09-30	Förändring (mnkr)
Stockholms Stadshus AB	8 986	9 048	-62
St Erik Försäkrings AB**	357	360	-3
St Erik Livförsäkring AB	16	40	-24
Stiftelsen Hotellhem i Stockholm	13	23	-10
Stockholms Business Region AB	79	87	-8
Stockholms Stads Bostadsförmedling AB	90	90	0
Kaplansbacken AB	1	1	0
Svenska Teknologiföreningen	1	1	0
Totalt för bolagen	9 543	9 650	-107

****)** Inkluderar en revers om 230 mnkr.

Bilagor

1. Marknadskommentarer

Sammanfattning

Den amerikanska presidenten Donald Trump har nominerat Jerome Powell till ny centralbankschef. Powell kommer att ta över efter Janet Yellen under 2018.

Fed fortsätter att indikera ytterligare en räntehöjning under 2017 och tre räntehöjningar under 2018, detta trots lite svagare arbetsmarknadsstatistik i oktober.

Vita huset hoppas att president Trumps föreslagna skattereform ska kunna röstas igenom i kongressen innan årsskiftet, men viss osäkerhet råder kring huruvida det kommer att vara möjligt.

Spanien har dragit in Kataloniens autonomi och utlyst nyval till det katalanska parlamentet till december.

Tröga Brexit-förhandlingar hindrade inte Bank of England från att höja styrräntan i oktober, men budskapet var samtidigt att höjningstakten kommer att vara mycket långsam framåt.

Riksbanken lämnade styrräntan oförändrad.

Internationellt

- Ny Fed-chef nominerad
- Fed lämnar räntan orörd
- Skattereform innan årsskiftet?

President Trump har nominerat Jerome Powell till ny chef för den amerikanska centralbanken, Fed. Powell tar över

efter Janet Yellen, vars mandat löper ut i februari 2018. Powell har suttit i styrelsen för den amerikanska centralbanken sedan 2012 och har bl.a. haft ansvar för översynen av systemviktiga banker. Finansmarknadernas aktörer gör bedömningen att Powell kommer att fortsätta på den inslagna vägen, med en gradvis normalisering av den amerikanska penningpolitiken.

Siffran för antal nyskapade jobb under oktober uppgick till 261 000 st. Detta var en något lägre siffra än de 310 000 st som finansmarknadernas aktörer hade väntat sig. Samtidigt reviderades septembersiffran, som visade på ett bortfall om 33 000 jobb på grund av kraftiga orkaner, upp till 18 000 nyskapade jobb. Den amerikanska arbetslöshetsnivån uppgick till 4,1 procent i oktober.

Fed lämnade räntan orörd vid sitt möte i oktober, men håller dörren fortsatt öppen för att årets tredje räntehöjning kan komma i december. Feds senaste prognos för styrräntan indikerar att de kommer att genomföra tre räntehöjningar även under 2018.

Vita huset hoppas att president Trumps föreslagna skattereform ska kunna röstas igenom i kongressen innan årsskiftet. Skattereformen innebär bl.a. att företagsskatten sänks från 35 till 20 procent samt att antalet brytpunkter för marginalsatten minskas från sju till fyra, där den högsta nivån kommer att vara 39,4 procent. Det råder osäkerhet kring huruvida reformen kommer att kunna röstas igenom innan kongressens jul-uppehåll, då motståndet är hårt inom vissa grupper. Republikanerna i

underhuset har öppnat för att företagsskatten kan komma att sänkas gradvis för att nå 20 procent år 2022. Vita Huset har dock meddelat att utgångspunkten fortfarande är att sänkningen ska träda i kraft omedelbart.

Europa

- Katalonien förlorar självstyre
- ECB rör inte räntan
- Långsamma Brexit-förhandlingar

Läget i Spanien är fortsatt spänt efter att regeringen i Madrid valde att dra in Kataloniens autonomi i slutet av oktober, samt utlysa nyval till det katalanska parlamentet till den 21 december. I samband med beskedet utropade Katalonien sig som självständigt. Den spanska regeringen har utfärdat arresteringsorder på den katalanska regionspresidenten Carles Puigdemont.

Den europeiska centralbanken, ECB, valde vid sitt möte i slutet av oktober att lämna styrräntan oförändrad på 0 procent och meddelade samtidigt att man kommer att fortsätta att stimulera ekonomin genom obligationsköp under 2018. ECB indikerade också att en första räntehöjning kan bli aktuell först under 2019.

Storbritannien och EU står fortsatt långt ifrån varandra när det kommer villkoren för skilsmässan. En förhoppning var att parterna skulle ha kommit en bra bit på väg med förhandlingarnas första fas inför EU-toppmötet i mitten av oktober. Den första fasen innefattar bl.a. villkor för EU-medborgare i Storbritannien samt den utträdesavgift som Storbritannien ska betala till EU. Dessa förhoppningar kom dock på

skam och nu hoppas parterna istället på nya framsteg inför mötet i december.

Bank of England valde att höja styrräntan till 0,5 procent vid sitt möte i början av november. Beskedet kompletterades dock med ett mjukt budskap om fortsatt långsam höjningstakt, vilket fick räntor och pund att falla.

Sverige

- Riksbanken avvaktar
- Inflationen stiger

Riksbanken lämnade styrräntan oförändrad vid sitt möte i slutet av oktober och nästa räntehöjning indikeras till mitten av 2018. Riksbankens program för köp av statsobligationer löper ut vid årsskiftet och inget besked om en eventuell förlängning gavs vid mötet i oktober.

Inflationen var under september 2,3 procent mätt som KPIF (KPI med fasta räntor), vilket var något under finansmarknadernas förväntningar och arbetslösheten kom in på 6,7%.

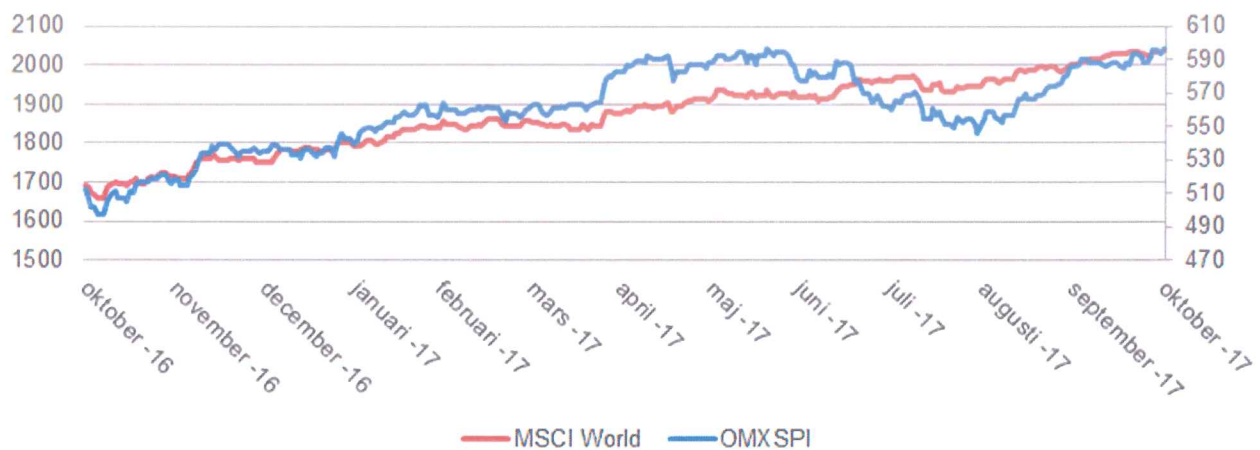
Den svenska börsen steg med 1,40 procent under oktober och är totalt upp 11,21 procent sedan årsskiftet. Världsmarknadsindex steg med 1,70 procent i oktober och är upp 16,07 procent sedan årsskiftet.

En euro kostade i slutet av oktober 9,76 kr har försvagats med 1,09 procent mot kronan sedan föregående månad. Sedan årsskiftet har kronan försvagats mot euron med 1,72 procent. Kronan har försvagats med 2,52 procent mot dollarn under oktober men har sedan årsskiftet stärkts med 8,42 procent. En US-dollar kostade i slutet på månaden 8,38kr

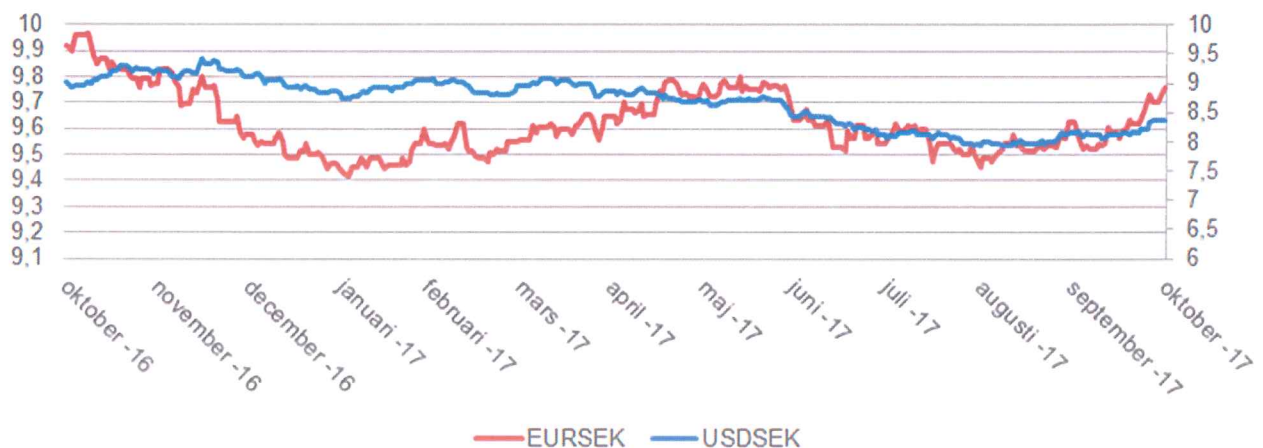
Vänsteraxel: världsmarknadsindex, Högeraxel: svenska börsen

Börsutveckling

Vänsteraxel: euro, Högeraxel: US-dollar

Valutakurser

Vänsteraxel: 10-årsränta, Högeraxel: 2-årsränta

Statslåneränta

